

Handläggare
Felicia Nipstrand
Telefon: 08-508 288 57**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Vägledning för kemikaliesmart grundskola och fritidsverksamhet

Rapportering av budgetuppdrag

Förvaltningens förslag till beslut

- Godkänna rapporten om framtagande av Vägledning för kemikaliesmart grundskola och fritidsverksamhet
- Överlämna tjänsteutlåtandet till utbildningsnämnden.

Anna Hadenius
FörvaltningschefMaria Svanholm
Avdelningschef

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden fick i 2020 års budget i uppdrag att inkludera skolorna i arbetet kring att minska förekomsten av skadliga kemikalier i barns och ungdomars miljö. I uppdraget ingick att ta fram en vägledning för kemikaliesmart grundskola och fritidsverksamhet. Detta beskrivs även som en åtgärd i stadens kemikalieplan 2020-2023.

Under 2020-2021 togs vägledningen fram av miljöförvaltningen i dialog med ett antal representanter från stadens skolor samt från utbildningsförvaltningens centrala förvaltning och SISAB. Vägledningen är webbaserad och uppbyggd efter skolans olika verksamhetsområden med möjlighet till utskrift av både checklista och affischer inom respektive område. Vägledningen kan även ses som en utbildning för att få förståelse kring kemikaliefrågan, varför den är viktig och vilka åtgärder skolan kan göra för att bli mer kemikaliesmart. Vägledningen finns tillgänglig för både fristående

och kommunala verksamheter på stadens utbildningsplattform.
(<https://utbildning.stockholm.se/enrol/index.php?id=1708>)

Bakgrund

I Stockholms stads kemikalieplan 2020-2023¹ är barn och unga prioriterade. Det beror på att de är mer känsliga för kemikalier än vad vuxna är. Barns kroppar är under utveckling och det är viktigt att den hormonella balansen är rätt, därför är barn känsliga för ämnen som kan störa den balansen. Exponering för skadliga ämnen hos barn kan leda till effekter senare i livet, exempelvis fertilitetsproblem och ökad risk för vissa cancerformer. Även hjärnan kan påverkas och den är inte fullt utvecklad förrän i 20-årsåldern.

Miljö- och hälsoskydds nämnden fick i 2020 års budget ett uppdrag att inkludera skolorna i arbetet kring att minska skadliga kemikalier i barn och ungdomarna miljö. Tidigare har miljöförvaltningen arbetat med att genom vägledning och utbildningar minska skadliga kemikalier i förskolemiljön. I budgetuppdraget ingick att ta fram en vägledning för kemikaliesmart grundskola och fritidsverksamhet. Åtgärden att ta fram en vägledning för skolan finns även i den uppdaterade kemikalieplanen som sträcker sig över åren 2020-2023.

I detta tjänsteutlåtande redovisas hur förvaltningen har genomfört framtagandet av vägledningen och hur spridningen av den kommer att ske.

Ärendets beredning

Under 2020 arbetade miljöförvaltningen med den första delen i projektet som innefattade research och framtagning av textunderlag. Parallellt med detta tillsattes en referensgrupp i syfte att få inblick i hur skolor och fritidsverksamheter arbetar i sina respektive verksamhetsområden.

Under hösten samma år hölls tre referensgruppsmöten där projektgruppen på kemikaliecentrum samlade in information från skolorna kring deras rutiner, vilka riktlinjer som de förhåller sig till och vad som är problematiskt inom respektive verksamhetsområde med fokus på inköp, kemikalier och hantering av kemikalier.

En workshop hölls även med representanter från några av utbildningsförvaltningens avdelningar för att få in deras redan

1

etablerade styrdokument och arbetssätt i vägledningen och för att undvika motsättande riktlinjer.

Under våren 2021 arbetade miljöförvaltningen med framtagandet av den webbaserade vägledningen. Anledningen till att ha den enbart digital var dels att enklare kunna uppdatera innehållet vartefter nya riktlinjer, förhållningssätt och målsättningar inom staden tillkommer dels att det skulle vara lätt för olika målgrupper att hitta den information som gäller dem.

Stadens webbsida för kemikaliesmart förskola har även uppdaterats så att den riktar sig till både förskolor, skolor och fritidsverksamheter (<https://leverantor.stockholm/fristaende-forskola-skola/minska-skadliga-kemikalier-i-forskolan-och-skolan/>).

Vägledningen är nu publicerad på stadens utbildningsplattform; (<https://utbildning.stockholm.se/enrol/index.php?id=1708>).

Vägledning för kemikaliesmart grundskola och fritidsverksamhet lanserades 30 november 2021. Lanseringen gjordes med hjälp av en kort film med projektledare, sakkunnig från miljöförvaltningen representanter från utbildningsförvaltningen samt klimat- och miljöborgarråd, på stadens intranät och webbsida samt i sociala medier och i utbildningsförvaltningens olika kanaler. Filmen finns tillgänglig på <https://play.mediaflowpro.com/ovp/16/23CEJENL0L>

Vägledningens uppbyggnad

Tidigt under projektets gång var intentionen med vägledningen att den skulle vara digital och uppdelad i skolans olika verksamhetsområden. Detta för att respektive lärargrupp ska fokusera på kemikaliesmarta åtgärder inom sin expertis.

Följande kapitel finns därför i vägledningen.

- Skolledning
- Kök
- Klassrum och fritids
- Kemi och NO
- Idrott
- Städtrum
- Textilslöjd
- Trä- och metallslöjd samt teknik
- Bild och skapande
- Hem- och konsumentkunskap

Utöver dessa kapitel finns en kort introduktion om kemikaliesamhället, hälsan och miljön och ett bibliotek för möjlighet till fördjupning inom respektive verksamhetsområde.

Under varje kapitel finns en checklista för fortsatt arbete och uppföljning inom varje verksamhetsområde. Det finns även möjlighet att skriva ut en affisch med ändamålsanpassade tips för det specifika klassrummet. Målgruppen för vägledningen är både kommunala och fristående grundskolor och fritidsverksamheter och den riktar sig till verksamheternas personal och dess chefer.

Fortsatt arbete

Kemikaliecentrum ser fram emot att fortsätta samarbeta med stadens grundskolor och fritidsverksamheter. Det innebär utbildningstillfällen, studiebesök och stöd vid inköp och upphandling. Tillsynsenheten skola och miljö kommer spela en stor roll för spridningen av vägledningen. Under 2022 kommer inspektörerna börja ta med sig tryckta affischer och uppmärksamma vägledningen i samband med deras tillsyn på skolor. Vägledningen för kemikaliesmart grundskola och fritidsverksamhet kommer att uppdateras årligen.